

7201 SAYILI TEBLİGAT KANUNU'NUN 21. ve 35. MADDELERİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER KARŞISINDA

2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN 26/3. MADDESİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Fatih TORUN*

ÖZET

Ülkemizde, tebligatla ilgili olarak ortaya çıkan problemlerin giderilmesi amacıyla 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmıştır. Son olarak 6099 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile birlikte kabul edilen "adres kayıt sistemi"nin Tebligat Kanununa intibakının sağlanması amaçlanmıştır.

İdari yargılama usulünde, dava dosyası karara bağlanana kadar tebligat ile ilgili pek çok işlem yapılmaktadır. Kanun koyucu, davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması durumunda mahkemenin nasıl bir yol izleyeceğini düzenleme gereği duymuş ve tebligat yapılamaması durumunda ortaya çıkacak hukuki sonuçlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Bununla birlikte, anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebligat işlemleri sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden en önemlisi ise, 6099 sayılı Kanun ile gerek gerçek kişiler, gerekse tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlarında yer alan adreslerine daha önce tebligat yapılmış olma şartı aranmaksızın tebligat yapılabilmesi mümkün hale getirilmiş olmasıdır. 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle birlikte 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3'üncü maddesinin uygulanabilirliği tartışmalı hale gelmiş olup bu durum idari yargı kararlarına da yansımış bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tebligat, İdari Yargı, İdare Hukuku, Adres Kayıt Sistemi, MERNİS, Davanın Açılmaması Sayılması.

APPLICABILITY OF THE ADMINISTRATIVE JURISDICTION LAW NO.2577 UNDER ARTICLE 26/3 AGAINST WHICH THE CHANGES THE NOTIFICATION LAW NO.7201 UNDER ARTICLE 21 AND 35.

ABSTRACT

In our country, in order to eliminate the problems which are arise from execution of notification, Notification Law No.7201 has been changed on various dates. With the last changes of the Law No. 6099, was intended to ensure the adaptation of

* Danıştay Tetkik Hakimi; Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi; (fatih.torun@danistay.gov.tr)

“Adress Registration System” which is adopted in Population Services Law No.5490 to Notification Law.

In administrative jurisdiction, there are a lot of notification until the trial results. Legislator felt the need to regulate legal procedure to follow when Court couldn't be made notification to address shown by the plaintiff and in case of legal consequences arising from inability to notice, it was organized in Administrative Jurisdiction Law No. 2577 under Article 26/3.

However, after the effective date of the aforementioned item, notification processes for the purpose of solving problems that occur during Notification Law No. 7201 major changes have been made. Along with any changes that have been made with Law No. 6099, Law No.2577 under Article 26/3 is the applicability of article have become controversial and this situation is also reflected in the decisions of the administrative jurisdiction.

Keywords: Notification, Administrative jurisdiction, Administrative Law, Address Registration System, The CENTRAL CIVIL REGISTRATION SYSTEM, The Trial Would Be Counted Unopened.

GİRİŞ

Tebligat, genel anlamda, hukuksal bir işlemde ilgili kimsenin haber almasını sağlamak amacıyla, yetkili makamın yasal biçimde ve yazı veya ilan ile yapacağı bilgilendirme işlemi olarak tanımlanabilir.¹ Hukuki anlamda tebligat, iddia ve savunma hakkının önemli bir unsuru ve adil yargılanma hakkının da bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tebligat, yargılamada, dayanağını Anayasada ve temel insan haklarında bulan adil yargılanma hakkı, onun devamı niteliğindeki hukukî dinlenilme

¹ Tebligatın tanımı ve tebligat hukukunda ayrıntılı bilgi için bkz. **RUHİ, Ahmet Cemal**, *Tebligat Hukuku*, Seçkin Yayınları, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 7. Baskı, Ankara, 2011, s. 15; **YILMAZ, Ejder, ÇAĞLAR, Tacar**; *Tebligat Hukuku*, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, Ankara 2013, s.39; **DELİDUMAN, Seyithan**, *Son Değişikliklere Göre Gözden Geçirilmiş, Güncellenmiş ve Kısmen Genişletilmiş Tebligat Hukuku Bilgisi*, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2014, s. 15; **KAÇAK, Nazif**, *Tebligat Kanunu Şerhi*, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 2. Baskı, Ankara 2011, s. 5., **MUŞUL, Timuçin**; *Tebligat Hukuku*, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2012, s.41, **PEKCANITEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ ÖZEKES, Muhammet**; *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 13.Bası, Ankara 2012, s.227. **ALANGOYA, Yavuz/ YILDIRIM, M. Kamil/ DEREN YILDIRIM, Nevhis**, *Medeni Usul Hukuku Esasları*, Beta yayınları, 8. Baskı, İstanbul 2011, s. 177-178; **KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder**, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınları, 6100 sayılı HMK'na Göre Yeniden Yazılmış 25. Baskı, Ankara 2014, s.725.

hakkı, bu çerçevede kişinin kendisi ile ilgili yargılamadan haberdar olma ve bilgilendirme hakkıyla doğrudan ilgilidir.² Bu nedenle, yargılamanın gerek Anayasamızda belirtilen ilkelere, gerekse evrensel hukuk kurallarına uygun olarak yürütülmesi ve sonuçlandırılmasının teminini sağlamaya yönelik en önemli unsurlarından birisi tebligattır. Bunun yanı sıra, yargılama sürecinde tebligatın usuli açıdan da önemi büyüktür. Şöyle ki, taraflar hakkında yapılan usul işlemlerinin tamamlanıp hüküm ifade edebilmesi için bu işlemlerin tebliğ edilmiş olması gerekir. Yani, tebligat, salt ilgilinin bir hukuki işlemde haberdar edilmesi demek olmayıp; aynı zamanda bu işlemin kanunda belirtilen koşullara uygun olarak yapıldığının da belgelendirilmesi işlemidir.³ Bu nedenle tebligat, bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemi olup belgelendirme özelliği ile, bir başka bilgilendirme usulü olan tefhimden ayrılmaktadır.⁴

Ülkemizde tebligata ilişkin temel kanun, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'dur.⁵ Ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana yargılama aşamasında yapılan tebligat işlemleri ile ilgili olarak pek çok problem ortaya çıkmış ve bu problemler, uygulamada önemli bir yer işgal etmiştir. Uygulamada yaşanan sorunları önlemek amacıyla 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmış olup, son olarak 7201 sayılı Kanun'un 10, 21 ve 35'inci maddelerinde 6099 sayılı Kanun⁶ ile esaslı düzenlemeler yapılarak 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile birlikte kabul edilen "adres kayıt sistemi"nin Tebligat Kanunu'na intibakının sağlanması amaçlanmıştır.

6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle birlikte, dava sırasında davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde izlenecek yöntemi düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (İYUK) 26/3'üncü maddesinin uygulanabilirliği tartışmalı hale gelmiştir. Bu çalışmamızda, 6099 sayılı Kanun ile Tebligat Kanunu'nda yapılan değişiklikler, İYUK'un 26/3'üncü maddesi çerçevesinde değerlendirilerek Tebligat Kanunu'nun 10, 21 ve 35'inci maddelerinde yapılan değişiklikler karşısında, İYUK'un 26/3'üncü maddesinin uygulanabilirliği tartışılacaktır.

² KURT KONCA Nesibe; *Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*; Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl:2014, S:14, s.240.

³ RUHİ, a.g.e., s. 17.

⁴ YILMAZ/ÇAĞLAR, a.g.e., s.39.

⁵ 19.02.1959 tarih ve 10139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

⁶ 19.01.2011 tarih ve 27820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

**1) 2577 SAYILI İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU'NUN
26/3. MADDESİNDE DÜZENLENEN TEBLİGAT
YAPILAMAMASI HALİ**

Tebliğatın bir yandan güvenli ve doğru şekilde yapılması, diğeryandan da mümkün olan en kısa sürede, en ucuz ve basit bir şekilde gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Belirtildiği üzere, ülkemizde özellikle yargı alanında, tebligatla ilgili olarak karşılaşılan problemler nedeniyle yargılamanın sonuçlandırılmadığı ve uzun süre sürüncemede kaldığı sıklıkla görülmektedir. Bu durumun önüne geçmek amacıyla yargılama kanunlarında birtakım düzenlemeler bulunmakta olup bunlardan birisi de, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3. maddesinde yer almaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, İYUK'un 3. maddesinde dava dilekçesinde zorunlu olan hususlar arasında " tarafların ad ve adresleri" de sayılmış olup aynı Kanunun 14 ve 15'inci maddelerinde, bu zorunluluğa uyulmaması halinde dilekçenin reddedileceği ve aynı hatanın tekrarlanması durumunda bu kez davanın reddedileceği hükme bağlanmıştır. Bu hükümle birlikte, davacının dava dilekçesinde tebligata elverişli ve doğru bir adres bildirmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak, davanın açıldığı aşamada, mahkemenin, davacının gösterdiği adresin doğru ve tebligata elverişli bir adres olduğunu araştırma imkanı bulunmamakta olup bu adresin tebligata elverişli olup olmadığı yargılama sırasında yapılacak tebligatlar sırasında anlaşılabilir. İdari yargılama usulünde, dosyanın esastan karara bağlanarak uyuşmazlığın çözülmesine kadar naip üye kararı, bilirkişi incelemesi yaptırılması, duruşma yapılması gibi pek çok ara kararı alınmakta ve bu kararların davacıya bildirilmesi gerekmektedir.⁷ Bu bildirim tebligat yoluyla yapılması zorunlu olup bunun yanısıra yürütmeyi durdurma kararları ile dosyanın tekemmülünün sağlanması amacıyla dava dilekçesi ve savunma dilekçelerinin de taraflara tebliğ edilmesi gerekmektedir. Kanun koyucu, davacının gösterdiği adrese, bu ve benzeri mahkeme kararlarının tebliğ edilemediği durumlarda Mahkemenin nasıl bir yol izleyeceğini düzenleme gereği duymuş ve tebligat yapılamaması halinde ortaya çıkacak hukuki sonuçlar konusunda yukarıda belirtildiği üzere 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3. maddesini ihdas etmiştir.

Bu maddede; "(Değişik: 5/4/1990 - 3622/9 md.) Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, yeni adresin bildirilmesine kadar

⁷ KAYA, Cemil; İdari Yargılama Usulünde Davanın Taraflarında Değişme; *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*; C:12 S:1-2, Yıl:2004, s.162.

dava dosyası işlemde kaldırılr ve varsa yürütmenin durdurulması kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Dosyanın işlemde kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde, davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.” denilmek suretiyle dava devam ederken tebligat işlemlerinde birtakım aksaklıkların ortaya çıkabileceği öngörülerek davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde nasıl bir yol izleneceği düzenlenmiş, buna göre Tebligat Kanununda yer alan yöntemlerle tebligat işleminin gerçekleştirilememesi durumunda davacıya belli bir süre içerisinde yeni adresini bildirme yükümlülüğü getirerek dosyaların yıllarca herhangi bir işlem görmeden beklemesinin önüne geçilmesi ve davaların sürüncemede kalmadan yargılamanın en kısa sürede sonuçlandırılması sağlanmak istenmiştir. Böylece, davacının yeni adresini bildirmemesi durumu bir yaptırıma bağlanmak suretiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte, anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebligat işlemleri sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla Tebligat Kanunu’nda önemli değişiklikler yapılmış, yukarıda belirtildiği üzere, 6099 sayılı Kanun ile, adres kayıt sistemi esas alınarak, gerçek kişi olan muhatabın MERNİS adresine tebligat yapılmasının yolu açılmış, tüzel kişiler için de yine 6099 sayılı Kanun ile Tebligat Kanununun 35’inci maddesinde yapılan değişiklikle daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerine tebligat yapılabilmesine imkan sağlanmıştır. Böylelikle, gerek gerçek kişiler, gerekse tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlarında yer alan adreslerine daha önce tebligat yapılmış olma şartı aranmaksızın tebligat yapılabilmesi mümkün hale gelmiştir. 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle birlikte İYUK’un 26/3. maddesinin uygulanabilirliği tartışmalı hale gelmiş olup bu durum idari yargı kararlarına da yansımış bulunmaktadır.

2) 6099 SAYILI KANUN İLE 7201 SAYILI TEBLİGAT KANUNU’NDA YAPILAN DÜZENLEMELER

a) Genel Olarak

Ülkemizde tebligata ilişkin temel kanun olan Tebligat Kanunu’nun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana yargılama aşamasında yapılan tebligat işlemleri ile ilgili olarak pek çok problem ortaya çıkmış ve bu problemler uygulamada önemli bir yer işgal etmiştir. Öğretide de, davaların uzun

sürmesinin en önemli sebebi olarak, tebligat sisteminin çok ağır işlemesi gösterilmektedir.⁸ Uygulamada yaşanan sorunları önlemek amacıyla Tebligat Kanununda çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmış olup, son olarak Tebligat Kanunu'nun 10, 21 ve 35'inci maddelerinde 6099 sayılı Kanun ile esaslı düzenlemeler yapılmak suretiyle tebligat işlemlerinde ortaya çıkan sorunların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.⁹ 6099 sayılı Kanun ile yapılan en önemli değişiklik, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile birlikte kabul edilen "adres kayıt sistemi"nin Tebligat Kanununa intibakının sağlanmasıdır. Bu değişiklikler ile, MERNİS projesi olarak adlandırılan adres kayıt sistemi sayesinde, tüm gerçek kişilerin adreslerinin MERNİS sisteminde tanımlı ve dolayısı ile UYAP üzerinden tüm gerçek kişilerin adreslerine ulaşılabilir olması gerekliliğine dayalı olarak, gerçek kişilere yapılacak tebligat usullerini MERNİS sistemine uyarlamak ve tebligat işlemlerinde ortaya çıkan aksaklıkları ortadan kaldırmak amaçlanmıştır. Kanunun genel gerekçesinde ve madde gerekçelerinde de belirtildiği üzere, yapılan bu değişikliklerle, tebligat bakımından büyük kolaylık sağlanması; zaman, emek ve para kaybının önlenmesi istenilmektedir. Hatta bu yolla, bazen on-onbeş tebligatla dahi sonuç elde edilemeyen durumlarda en fazla iki veya üç tebligatla sorunun çözümlenmesi ve tebligat işlemlerinin tamamlanması amaçlanmaktadır. Her tebligatın yargılamada birkaç aylık süre kaybına sebebiyet verdiği düşünülürse, bunun sağlayacağı yararın, hem ekonomik açıdan hem de yargılamanın hızlandırılmasına sağladığı katkı bakımından önemli olduğu açıktır.¹⁰

b) Tebligat Kanunu'nun 10'ncü Maddesinde Yapılan Düzenleme

7201 sayılı Tebligat Kanununun 10. maddesinde; *"Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır.*

(Ek fıkra: 11/1/2011-6099/3 md.) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır.

⁸ KURU/ARSLAN/YILMAZ, a.g.e., s.732

⁹ 6099 sayılı Kanun ile birlikte yapılan en önemli değişikliklerden birisi de, anılan Kanunun 2. maddesi ile 7201 sayılı Tebligat Kanununa eklenen 7/a maddesi ile birlikte Türk Hukukuna elektronik tebliğat imkanı getirilmesidir. Çalışmamızın kapsamı bakımından elektronik tebliğat konusunda açıklamalara yer verilmemiş olup elektronik tebliğat konusunda ayrıntılı bilgi için bkz.: TÜZÜNER, Özlem; Elektronik Tebligatın Kalitatif Yönetimle İncelenmesi; *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 2011/4, s.137-159.

¹⁰ 6099 sayılı Kanun Genel Gereği (http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0742.pdf Erişim Tarihi:30/11/2015)

“Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaatı veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.” denilmektedir.

Maddenin ilk fıkrası tebligatın, muhatabın BİLİNER EN SON ADRESİNDE yapılmasına dayalı temel ilkeyi düzenlemektedir. Kanununun 10. maddesi hükmünde geçtiği şekliyle “bilinen en son adres” kavramı tanımlanmamış; lâkin tebligatın muhataba bilinen en son adresinde yapılacağı emredici bir biçimde düzenlenmiştir.^{11 12} Düzenlemenin bu haliyle, Tebligat

¹¹ Tebligat Kanununun 10.maddesine ek fıkra eklenmesiyle ilgili 6099 Sayılı Kanunun 3.maddesinin gerekçesinde “Yapılan yeni düzenlemeyle, önce yine bilinen en son adrese tebligat yapılacaktır. Böylelikle, muhataba daha kolay ulaşılabilecek bir adres biliniyorsa oraya tebligat yapılması imkânı açık tutulmuştur. Ancak, tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkartan makamın bildirdiği adresin, tebligata elverişli olmadığına anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın 5490 Sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresi bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligat buraya yapılacaktır.” denilmektedir. (<http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0742.pdf> Erişim Tarihi:30/11/2015)

¹² **Danıştay 16. Dairesi'nin 1.4.2015 tarih ve E:2015/14987, K:2015/1247 sayılı kararında da;** “ (...) 7201 sayılı Kanun'un belirtilen hükümleri uyarınca, tebliğ evrakının öncelikle muhatabın bilinen en son adresine gönderilmesinin zorunlu olduğu, bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına tespit edilmesi ve muhatabın adrese dayalı kayıt sisteminde (Mernis) kayıtlı adresi bulunması halinde, adres kayıt sistemindeki adresin, kişinin resmi tebligat adresi olarak kabul edileceği ve bu şekilde tebligatı çıkartan mercii ve posta memurunca başkaca bir adres araştırması yapılmasına gerek bulunmazsınız, tebligatın ikinci defa muhatabın Mernis adresine tebligat evrakı üzerine yazılmak suretiyle tebligata çıkarılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden;dava dosyasında noksan bulunan 70,00 TL posta ücretinin ve 48,60 TL harcin tamamlanması için Van 2. İdare Mahkemesi Başkanlığınca yazılan harç ve posta ücreti tamamlama yazısının 27.12.2013 tarihinde davacının Mernis adresi olan Hafiziye Mahallesi Van Hakkari Karayolu-101 Caddesi No:156 Başkale/ Van adresine 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinin 2. fıkrasına göre tebliğ edildiği, 30 günlük süre içinde söz konusu noksanlığın giderilmediği, 2. (ikinci) kez yazılan harç ve posta ücreti tamamlama yazısının 12.02.2014 tarihinde aynı adrese yine 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinin 2. fıkrasına göre tebliğ edildiği, harç ve posta ücreti noksanlığının verilen 30 günlük süre içinde tamamlanmaması üzerine, Mahkemenin 28.03.2014 tarihli kararıyla, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, bu kararın 24.10.2014 tarihinde davacının o tarih itibariyle Mernis adresi olan Rasimpaşa Mahallesi Karakolhane Caddesi No:96/8 Kadıköy/İstanbul adresine yine 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. maddesinin 2. fıkrasına göre tebliğ edildiği, davacının bunun üzerine 12.11.2014 tarihinde Mahkemeye başvurarak, davanın açılmamış sayılmasına ilişkin Mahkeme kararının temyiz edilerek bozulmasının istenildiği anlaşılmaktadır.

Olayda, Mahkemece verilen birinci ve ikinci harç ve posta ücreti tamamlama yazılarını içeren tebliğ mazbatalarından davacının tayininin çıktığı ve yeni iş adresinin İstanbul Önleyici Hizmetler Şube Müdürlüğü olduğu tespit edildiği halde söz konusu tebligatların “bilinen en son adresine tebligat ana kuralı” göz ardı edilerek davacının Mernis adresine gönderilmek suretiyle tebliğin yapıldığı, Tebligat Kanunu'nun 10. maddesindeki açık hükme rağmen tebliğ mazbatalarının davacının bilinen en son adresine sevk edilmediği anlaşıldığından, İdare Mahkemesince davanın açılmamış sayılması yolunda verilen kararda

Kanununun tebligatın bilinen en son adresle başlaması ilkesinin yanında, bilinen en son adrese çıkartılacak ilk tebligatın mutlaka normal yolla çıkartılması gerektiği ilkesini de kabul etmiş olduğu belirtilmektedir.¹³ Yine madde metninden, muhatabın başvurusu ve kabulü şartına bağlı olarak tebligatın bilinen en son adres olarak gönderilen adresten farklı bir adreste yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Kanunda belirtilen bilinme halinin, bu yolla tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkaran makamın kendi bildiklerine, bulduklarına ve yine kendisince gerçekleştirilecek araştırmanın sonuçlarıyla öğrenme sürecine bağlanmadığı, tam aksine bu bilinmeyi sağlayacak olanın, sadece muhatabın kendisi olup onun bildirildiği/beyan ettiği ölçüde bilinme hâlinin karşılanmış olacağı ifade edilmektedir.¹⁴ Özellikle maddenin 3. fıkrası ve 6099 sayılı Kanun ile getirilen 2. fıkrası birlikte ele alındığında; bu konuda bir sıralamanın olduğu ve muhatabın söz konusu bilinme hâlinin oluşumunda, öncelikli ve üstün bir konumda bulunduğu ifade edilmektedir. Zira, maddenin 3. fıkrası, bilinenin ve dolayısıyla muhatapça bildirilen ve tebligat yapılması istenilen adresin dışında, başka bir adreste yapılan her tebligatın sonuçlanmasını, yine ve ancak muhatabın kabulüne bağlamıştır.

Maddenin 6099 sayılı Kanun ile eklenen ikinci fıkrası, bilinen en son adresin “tebligata elverişli olmaması” ve “bu adrese tebligat yapılamaması” halini düzenlemektedir ki, bilinen en son adresin bu şekilde yetersiz ve belirsiz olduğu durumlar için tebligat çıkaran merci, muhatabın MERNİS adresine tebligat çıkarma hakkına sahip olacaktır. Bu durumda; tebligatın çıkartılması gereken adresin tebligata elverişli olmadığı, tebligatı çıkartan merci tarafından tespiti durumunda, muhatabın MERNİS adresi, bilinen en son adres olarak kabul edilecek ve tebligat bu adrese çıkartılacaktır.

MERNİS adresinin, bilinen en son adres olarak kabul edilmesinin sebebi, 6099 sayılı Kanunun gerekçesinde açıklanmış olup buna göre gerekçede; “Tebligat Kanununun 10 uncu maddesine eklenen ikinci fıkra ile tebligata ilişkin sorunların belki de en önemli kısmının çözüme kavuşturulması

---

hukuki isabet görülmemiştir.” denilmek suretiyle tebligatın, ilk olarak muhatabın bilinen en son adresinde yapılmasına dayalı temel ilke vurgulanmıştır.

¹³ **SALGIRTAY, Teoman;** Tebligat Kanununda Yapılan Değişiklikler ve Bir Yargıtay Kararı Işığında (Yargıtay 12. H.D. 2012/32459 E.-2013/3328 S.K.-11/02/2013 T.) Tebligat Kanunu Uygulamaları, *Ankara Barosu Dergisi* S:2013/4, s.302

¹⁴ **YEŞİLOVA, Bilgehan;** Tebligat Kanunu'nun 6099 s. K. İle Değişik 10/II ve 21/II Maddesi Hükümlerinin Uygulama Alanlarının Tespiti (Bir İçtihat Değerlendirmesinin Düşündürdükleri), *Ankara Barosu Dergisi*, S:2014/3, s.70.

amaçlanmıştır. Uygulamada, özellikle gerçek kişilerin adreslerinin tam olarak tespit edilememesi sebebiyle, resmî işlemlerde ve bilhassa yargılama sürecinde gereksiz birçok tebligat yapılmakta, bu ise süreci oldukça uzatmakta, zaman, emek ve para harcanmasına yol açmaktadır. Yapılan düzenlemeyle bu sorunun önemli ölçüde çözümlenmesi amaçlanmıştır. Daha önce, sağlıklı bir adres veri sistemi mevcut değilken, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte günümüzde merkezî ve kapsamlı bir adres kayıt sistemi oluşturulmuş bulunmaktadır.¹⁵ Bu sistemden şu anda tüm kuruluşlar, kişisel veriler korunmak suretiyle yararlanabilmektedir. Bu sayede gerek Türkiye’de bulunan Türk vatandaşları ve yabancılar, gerekse yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının yerleşim yerleri kayıt altına alınmış bulunmaktadır. Kısaca, artık bir kişinin adresinin bilinmemesi, çok düşük bir ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sistemi düzenleyen 5490 sayılı Kanuna göre, yürütülecek iş ve işlemlerde bu sistemdeki adresin esas alınacağı da hükme bağlanmıştır. Yani, adres kayıt sistemindeki adresi kabul etmek hem fiilî hem de kanunî bir zorunluluktur.” denilmektedir.¹⁶

Anılan hükmün ihdas edilmesinin altında yatan temel düşünce; adres kayıt sistemiyle ilgili olarak yapılan bu düzenlemenin sonucu olarak gereksiz zaman, iş gücü ve maddî kaybın önüne geçmektir. Bunun yanı sıra, kişilerin, adres değişikliğini bildirmemek suretiyle ihmali veya adresini belirsiz hâle getirecek kötü niyetli davranışlarıyla hak elde etmesinin önlenmesi de amaçlanmaktadır.¹⁷

Böylece adres kayıt sistemindeki adres, kişinin resmî tebligat adresi olarak kabul edilmiştir. Bu durumda, bir vatandaşın adresini doğru bir şekilde bildirmesi ve kendisine ulaşılabilmesi önemlidir. Adres kayıt sistemi

¹⁵ 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun 52/3. maddesinde; “Kurumlar, yürütecekleri iş ve işlemlerde Genel Müdürlükte tutulan adres bilgilerini esas alırlar.” denilmektedir.

¹⁶ <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0742.pdf> (Erişim Tarihi:30/11/2015)

¹⁷ Öğretide bu hükmün adeta bir cezalandırma olgusu üzerine inşa edildiği gerekçesiyle eleştirilmektedir: “Görüldüğü gibi hüküm, gerekçesinde bahsi geçen ve kararda da yorumlandığı gibi adeta bir “*cezalandırma*” olgusu üzerine inşa edilmiştir. Bu ceza -daha ziyade yaptırım-, kendisine vatandaşlık bağı ile bağlı olan kimselerin devletine, bilinen son adreslerini veya bunlarda meydana gelecek sonraki tarihli değişiklikleri bildirmemesi nedeniyle gündeme gelmektedir. Kişinin bir yandan kendisine ait adresi, 3. kişilerle olan ilişkilerinde doğru bir biçimde ve olduğu gibi kullanması (*bildirmesi ve dolayısıyla bilinen hâle getirmesi*), hayatın olağan akışının bir gereği olduğu gibi öte yandan yine aynı adresi (ve sonraki tarihli değişiklikleri), bu kez de devletine -derhâl- bildirip kayıt altına aldırması, kendisinden beklenen kamusal bir ödevin (5490 s. K. m.50) ifasıdır. Yorumlandığı şekliyle “*ceza*”, bundan sapılmış olduğunun tespiti üzerine gündeme gelmektedir.” YEŞİLOVA, a.g.m., s.74-75.

dışında ayrıca bir adres araştırması yapılmayacaktır. Bu açıdan, adres kayıt sistemindeki adres, başkaca araştırma yapılmasını gerekli kılmayan son adres olarak kabul edilmiştir. Bu durumda, ne tebligatı çıkartan merciin ne de posta memurunun başkaca bir adres araştırması yapmasına gerek bulunmaktadır. Adres kayıt sistemiyle ilgili olarak yapılan bu düzenlemenin sonucu olarak bilinen adrese yapılan tebligatın karşılıksız kalması halinde adres kayıt sistemindeki adrese yapılan tebligatın geçerli sayılacağı kabul edilmiştir.¹⁸

Çok zayıf bir ihtimal olmakla birlikte, muhatabın adres kayıt sisteminde de bir adresi bulunmuyorsa, bu durumda ancak o zaman adresi meçhul sayılarak 28'inci maddedeki araştırmanın ardından ilan edilen tebliğ yoluna gidilmesi gerekmektedir. Yeni düzenlemeyle birlikte adres kayıt sisteminde bir adres mevcut olduğu sürece, adresin meçhul sayılması ve adres araştırması yapılması mümkün değildir. Bu sebeple, 28'inci madde hükmünün uygulanması oldukça istisnai kullanılabilir bir hale gelmiştir.¹⁹

c) Tebligat Kanunu'nun 21'inci Maddesinde Yapılan Düzenleme

7201 sayılı Kanunun "Tebliğ İmkansızlığı ve Tebellüğden İmtina" başlıklı 21'inci maddesi; "(Değişik : 6/6/1985 -3220/7 md.) Kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ memuru tebliğ olunacak evraki, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir ve memurlarına imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

(Ek fıkra: 11/1/2011-6099/5 md.) Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evraki, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

¹⁸ ÖZBAY, İbrahim; 6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*; C:XVI, S:1-2, Yıl:2012, s.137

¹⁹ RUHİ, a.g.e., s. 97.

(Ek: 19/3/2003-4829/5 md.) Muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurları yukarıdaki fıkralar uyarınca kendilerine teslim edilen evrakı kabule mecburdurlar.” şeklinde düzenlenmiştir.

Tebliğat Kanununun 21’inci maddesi, çok sık uygulanan bir hüküm olup ülke içi tebligatlarda uygulanacak ortak bir metodu düzenlemektedir. Bu maddede, muhatap veya kendisine tebliğ yapılabilecek kimselerden hiçbiri tebliğ adresinde bulunmaz veya bulunduğu hâlde tebellüğden imtina ederse hangi yolun izleneceği belirtilmiştir. Bu durumda, maddenin birinci fıkrasındaki yöntem izlenerek tebligat yapılacaktır.

Bu maddeye, 6099 sayılı Kanun ile ikinci fıkra eklenmiş, eklenen fıkrayla gösterilen adresin adres kayıt sistemindeki adres olması halinde muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa bile bu fıkra hükümlerine göre tebligat yapılması imkanı sağlanmıştır. Zira 10’uncu maddeye eklenen 2’nci fıkra ile birlikte, bilinen en son adrese çıkartılan tebligattan sonuç alınamazsa, artık adres kayıt sistemindeki adres esas alınacak, başkaca araştırma yapılmadan tebligat o adrese yapılacaktır. Böyle bir durumda, muhatapın adresi, adres kayıt sisteminde görülmek ve kaydedilmekle birlikte, kendisi o adreste hiç bulunmaz ya da sürekli şekilde o adresten ayrılmış olsa bile, tebliğ memurunun evrakı iade etmemesi, 21/2. maddeye göre tebliğ işlemlerini yapması gereklidir.

Böylece adres kayıt sistemindeki adres, kişinin resmî tebligat adresi olarak kabul edilmiştir. Bu düzenleme, muhatapın hiç oturmadığı veya daimi olarak ayrıldığı bir adrese tebligat yapılmak suretiyle hakkındaki resmi işlemlerden haberdar olma imkanının elinden alındığı gerekçesiyle eleştirilebilir de, bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olmak, aynı zamanda belirli yükümlülükleri de içermektedir. Bir vatandaşın adresini doğru bir şekilde bildirmesi ve kendisine ulaşılabilmesi önemlidir. Bu açıdan, adres kayıt sistemindeki adres, başkaca araştırma yapılmasını gerekli kılmayan son adres olarak kabul edilmiştir.

Yeni düzenlemeye göre, adres kayıt sistemine çıkartılacak tebliğ evrakında, tebliğin, “adres kayıt sistemindeki adrese çıkartıldığı”nın açıkça belirtilmesi gerekmektedir.²⁰ Böylece tebliğ memuru, yapacağı tebligatın

²⁰ Tebligat Kanunu’nun 23. maddesi, tebliğ mazbatasının içermesi gereken hususları saymıştır. 7201 sayılı Tebligat Kanununun “Tebliğ Mazbatası” başlıklı 23. maddesine 6099 sayılı Kanun ile eklenen 8. bent ile; “Tebliğatın adres kayıt sistemindeki adrese yapılması durumunda buna ilişkin kaydı”n tebliğ mazbatasında yer alması gerektiği düzenlemesine yer verilmiştir.

muhatabın MERNİS adresine 21/2. madde uyarınca yapılan bir tebligat olduğunu bilerek hareket edecektir. Böyle bir durumda muhatabın adres kayıt sistemindeki adresinde oturmamış olduğu veya bu adresten sürekli olarak ayrıldığı tespit edildiğinde, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim ederek tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştıracaktır. Bu durumda komşu, kapıcı ya da yöneticiye haber verme zorunluluğu bulunmamaktadır. Zira bu fıkıyla, muhatabın gerçek adresini ilgili mercilere bildirmemesi durumunda, adres araştırması yapma zorunluluğu da ortadan kaldırılmaktadır. Öğretide, tebligatın komşu, kapıcı ya da yöneticiye haber verilmesinin zorunlu olmaması, tebligat yapılacak olan ilgilinin muhtemel hak kayıplarına yol açabileceği düşüncesiyle eleştirilmekte, bu nedenle eski düzenlemenin daha isabetli olduğu söylenmektedir.²¹

Kanunun 21/2. maddesine göre, gerçek kişi olan muhatap, MERNİS adresinde hiç oturmamış olsa ya da bu adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebligat memuru tebligatı muhtar ya da zabıtaya imza karşılığı teslim edecek ve muhatabın kapısına da bu hususu belirten bir ihbarname yapıştırmak suretiyle tebligat işlemini gerçekleştirecektir. Kapıya yapıştırma tarihi tebliğ tarihi olarak kabul edilecektir.

Burada tartışılması gereken en önemli husus, davacının gösterilen adresinin MERNİS adresi olması halinde; öncelikle normal tebligat yolunun denenmesi gerekip gerekmediği, yani doğrudan Kanunun 21/2. madde hükmü uyarınca MERNİS adresine tebligat çıkarılıp çıkarılmayacağıdır.

Bu aşamada, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10/2 ve 21/2. maddelerinin birlikte yorumlanarak sorunun çözümlenmesi gerekmektedir. 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10.maddesine eklenen ikinci fıkra ile; gerçek kişilere yapılacak tebligatla ilgili olarak iki aşamalı bir yol benimsenmiştir. **Buna göre; muhatabın en son bilinen adresine öncelikle normal tebligat çıkarılması gerekmektedir. İlk defa bildirilen adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi veya başka bir adresi olması arasında fark bulunmamaktadır.**²² Anılan hükmün uygulanmasında, kişiye

²¹ ÖZBAY, İbrahim, a.g.m., s.143, AKİL, Cenk; 11.1.2011 Gün Ve 6099 Sayılı Kanun İle 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S:101 Yıl:2012, s.257.

²² “Kanun koyucunun, bilinen en son adres ile memris adresinin aynı olması halini ayrıca düzenlememiş ve böyle bir durumda, ilk tebligatın doğrudan Teb.K. md.21/2 hükmüne göre

daha önce MERNİS adresinde tebligat yapılıp yapılmaması yönünden bir fark bulunmamaktadır. Bildirilen adrese çıkarılan tebligatın yapılamaması nedeniyle iade edilmesi halinde, tebligat, bu kez muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre çıkarılabilecektir.²³

Bu konuda, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 6.2.2014 tarih ve E:2013/5122, K:2014/261 sayılı kararında; “ (...) Görüldüğü üzere, 7201 sayılı Kanun'un belirtilen hükümleri uyarınca, tebliğ evrakının öncelikle muhatabın bilinen en son adresine gönderilmesinin zorunlu olduğu, **bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı tespit edilmesi ve muhatabın adrese dayalı kayıt sisteminde (Mernis) kayıtlı adresi bulunması halinde, adres kayıt sistemindeki adresin, kişinin resmi tebligat adresi olarak kabul edileceği ve bu şekilde tebligatı çıkartan mercii ve posta memurunca başkaca bir adres araştırması yapılmasına gerek bulunmaksızın, tebligatın ikinci defa Mernis adresine, adresin “muhatabın Mernis adresi” olduğu, tebligat evraki üzerine yazılmak suretiyle çıkarılması gerektiği; bilinen en son adres ile Mernis adresinin aynı olması durumunda ise, tebligatın yine tebliğ evraki üzerine “muhatabın Mernis adresi” olduğuna dair açıklamaya yer verilmesi suretiyle doğrudan Mernis adresine gönderileceği, bu şekilde kendisine tebligat yapılacak kimse veya tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse tebligatın tebliğ memurunca Kanun'un 21.maddesinin birinci fıkrasına göre muhtar veya zabıta imzasına yapılacağı, kapiya ihbarname yapıştırılacağı ve komşu ya**

çıkartılacağı yolunda hüküm getirmemiş olmasından, bilinen en son adres ile mernis adresi aynı olsa dahi, ilk tebligatın bilinen en son adres olarak kabul edilen bu adrese normal olarak çıkartılmasını amaçlamış olduğu sonucuna varmak mümkündür. Gerçekten de, yasa koyucu bilinen en son adres ile mernis adresinin aynı olması durumunda bu adrese doğrudan Teb.K.md.21/2 hükmüne göre tebligat yapılmasına dair düzenleme getirerek, konuya netlik sağlayabilirdi. Ancak yasa koyucu böyle bir düzenleme yapma iradesinden kaçınmış durumdadır.” SALGIRTAY, a.g.m., s.316.

²³ Anılan maddenin uygulanması amacıyla Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin (TKUDY) “**Bilinen adreste tebligat**” başlıklı 16. maddesi düzenlenmiştir:

“(1) Tebligat, öncelikle tebliğ yapılacak şahsın bilinen en son adresinde yapılır. Bilinen en son adresin tespitinde, tebliğ isteyen beyanı, muhatabın veya diğer ilgililerin bildirimleri ya da mevcut belgeler esas alınır.

(2) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığı anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Ayrıca başkaca adres araştırması yapılmaz. 79 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre renkli bastırılan tebligat zarfında, adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresi olduğu belirtilerek bu adrese tebligat yapılacağına dair meşruhata yer verilir.”

da yöneticiye haber verileceği, muhatabın adreste hiç oturmamış olduğunun ya da adresi sürekli olarak terk etmiş olduğunun tespit edilmesi halinde ise, Kanun'un 21. maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre komşu, yönetici veya kapıcıya haber vermeden, kapıya ihbarname yapıştırmak suretiyle muhtar ya da zabıta imzasına yapılması gerektiği, anılan hükmün uygulanmasında, kişiye daha önce bu adreste tebligat yapılıp yapılmaması yönünden bir fark bulunmadığı; öte yandan, kendisine daha önce tebligat yapılmış olan kişiye, adresten taşınması halinde Kanun'un 35. maddesi uyarınca tebligat yapılmasının ise, muhatabın yeni adresini tebligat merciine bildirmemiş olmasının yanı sıra adrese dayalı kayıt sistemine kayıtlı bir adresinin de bulunmaması halinde veya bildirilen yeni adresin de tebligata elverişsiz olması ve bu adresin hem eski tebligatın yapıldığı adresten hem de Mernis adresinden farklı olması durumunda mümkün ve aynı zamanda zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından, temyiz dilekçesinde, temyize konu kararın 09/09/2013 tarihinde tebliğ edildiği belirterek temyiz isteminde bulunulmuş ise de, davacının kendisine en son tebligat yapılan "Yukarı Dikmen Mahallesi, 645. Sokak, No:26/11 İçkapı-Çankaya/ANKARA" adresinden taşınmış olmasına rağmen yeni adresini tebliğe çıkaran merciye veya Mernis'e bildirmedeği, davacının bilinen bu son adresi ile adres kayıt sistemindeki adresinin aynı olması nedeniyle, Danıştay Beşinci Dairesince temyize konu kararın, tebliğ evrakının üzerine, adresin davacının "Mernis Adresi" olduğuna ilişkin açıklamaya yer verilmek suretiyle tebligata çıkarıldığı, ancak, tebliğ memurunca davacının söz konusu adresten taşınmış olduğu ve bu adresin Mernis'de kayıtlı adresi olduğunun tespit edilmesi üzerine, tebliğ evrakı üzerine bu hususlar şerh düşülerek tebligatın 7201 sayılı Kanun'un 21. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen usüle uygun olarak, kapıya ihbarname yapıştırmak ve kararın muhtar imzasına tebliğ edilmesi suretiyle 02/09/2013 tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; yapılan tebligat 7201 sayılı Kanun'a ve usulüne uygun olduğundan, davacı tarafından kararın tebliğ edildiği 02/09/2013 tarihinden itibaren, 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca, en son, otuz günlük temyiz süresinin sona erdiği 02/10/2013 gününde temyiz isteminde bulunulması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 07/10/2013 tarihinde Danıştay kaydına giren dilekçe ile temyiz isteminde bulunulduğu anlaşıldığından, temyiz isteminin süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmamaktadır. (...)" denilmek suretiyle bu görüşün benimsendiği görülmektedir.

Yargıtay içtihatlarının da bu yönde oluştuğu görülmektedir.²⁴

d) Tebligat Kanunu'nun 35'inci Maddesinde Yapılan Düzenleme

Tebligat Kanunu'nun 35'inci maddesi, adres değişikliği halinde bunun ilgili yargı organına bildirilmesi zorunluluğunu getirmekte, bu zorunluluğa uyulmaması yani yeni adresin bildirilmemesi halinde yapılacak işlemleri belirtmekte ve ortaya çıkan bu durumda tebligatın nasıl yapılması gerektiğini düzenlemektedir. 35'inci madde, kazai (yargısal) tebligata ilişkin

²⁴ **Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 19.9.2013 tarih ve E: 2013/21372, K: 2013/29142 sayılı kararı:** “ (...)Tebligat Kanunu'nun 10.maddesine eklenen ikinci fıkra ile gerçek kişilere yapılacak tebligatla ilgili olarak iki aşamalı bir yol benimsenmiştir. Muhatabın adresi takip alacaklısı (veya davacı) tarafından bildirilecek ve normal tebligat çıkarılacaktır. İlk defa bildirilen adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi veya başka bir adresi olması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki adres de Tebligat Kanunu'nun 10/1.maddesi kapsamında bilinen adrestir. Bildirilen adrese çıkarılan tebligatın bila tebliğ iade edilmesi halinde, tebligat, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre çıkarılacaktır. Tebligat Kanunu'nun 10/2 ve 21/2. maddeleri farklı şekilde yorumlanarak, muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine başka adresi bilinmiyor diyerek doğrudan 21/2. maddesine göre tebligat çıkartılması doğru olmaz. Bu davranış Anayasanın 36. maddesine aykırı olur ve muhatabın savunma hakkının kısıtlanması anlamına gelir. Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesi aynı zamanda özünde cezalandırmayı da amaçlayan bir düzenleme içermektedir. Yasa koyucu 5490 Sayılı Kanuna göre doğru adresini zamanında Nüfus Müdürlüğü'ne bildirmeyen vatandaşı cezalandırmak amacını gütmüştür. Tebligat Yasasının dar yorumlanması, geçerli bir mazereti nedeniyle yeni adresini zamanında Nüfus Müdürlüğü'ne bildiremeyen veya önemli bir mazereti nedeniyle (yatarak hastanede tedavi gören hasta gibi) bir kaç aylığına adresinden ayrılmak zorunda kalan vatandaşın cezalandırılmasına neden olur. Yasanın yorumunda yardımcı kaynak olan madde gerekçeleri bu konuda bize ışık tutmaktadır. Tebligat Kanunu'nda değişiklik getiren madde gerekçelerinden açıkça anlaşılacağı üzere iki veya üç tebligatla sorun çözülmek istenmiştir. Hem yasa metninde, hem yasanın uygulanmasını gösteren yönetmelikte ve hem de madde gerekçesinde muhatabın sadece adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bilinen adres olarak bildirilmesi halinde doğrudan 21/2'ye göre tebligat yapılacağı açıklamasına yer verilmemiş, bilakis bildirilen adrese tebligat yapılamaması halinde 21/2'ye göre tebligat yapılacağı önemle vurgulanmıştır. Ayrıca Tebligat Yönetmeliğinin 79.maddesinde T.K.'nun 21/2.maddesine göre çıkarılacak tebligatların açık mavi renkli zarflarla yapılacağı belirtilmesi bu usulün hemen başvurulacak bir yol olmadığı, istisna olarak ve belirli şartların oluşması halinde başvurulacak bir tebligat şekli olduğunu da göstermektedir. İlk defa bildirilen adres kayıt sistemindeki adres, tebligat yapılamayacağı açıkça anlaşılan bir adres olmadığı için, öncelikle normal bir tebligat çıkartılarak Tebligat Kanunu'nun 21/1. maddesinde ve Tebligat Yönetmeliğinin 30.maddesinde muhatap lehine olan araştırmaların yapılarak tebligatın kendisine ulaşması ve bilgilendirme işleminin yerine getirilmesi gerekir. (.....)

Somut olayda şikayet konusu yapılan tebligatın, TK.'nun 10/2. maddesi gözardı edilerek, takip talebinde ve ödeme emrinde, borçlunun adresi mernis adresinden farklı bir adres olarak gösterildiği halde bu adrese önceden hiçbir tebligat çıkarılmadan ve yasal şartları oluşmadan doğrudan TK.'nun 21/2. maddesine göre mernis adresine tebligat çıkartıldığı ve dolayısıyla bu tebligatın yukarıda açıklanan usule aykırı bir tebligat olduğu görülmektedir. (...)"

özel hükümlerdendir. Bu nedenle, 35'inci madde hükmü yalnızca, yargı organlarının çıkartmış buldukları kazai tebligat bakımından uygulanır. Dolayısıyla, yargısal olmayan idari ve mali tebligatlar bakımından 35'inci madde hükmü uygulanmaz.²⁵

Kanunun “Adres Değiştirmenin Bildirilmesi Mecburiyeti” başlıklı 35'inci maddesi, 6099 sayılı Kanun ile önemli değişikliğe uğrayan maddelerden birisi olup maddenin güncel hali şu şekildedir:

“Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

(Değişik fıkra: 11/1/2011-6099/9 md.) Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.

(Değişik: 19/3/2003-4829/11 md.) Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.

(Ek : 6/6/1985 -3220/12 md.; Değişik fıkra: 11/1/2011-6099/9 md.) Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra: 11/1/2011-6099/9 md.) Daha önce yurt dışındaki adresine tebligat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkaran mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebligat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılır.”

6099 sayılı Kanun ile maddenin birinci fıkrasında herhangi bir değişiklik yapılmamış olup aynen muhafaza edilmiştir. Yani, daha önce kendisine usulüne uygun şekilde tebligat yapılmış kimsenin adresini değiştirmesi durumunda, adres değişikliğini bildirme yükümlülüğü devam etmektedir. Burada, öncelikle dikkat edilmesi gereken husus şudur: Tebligat Kanununun 35/1'inci maddesine göre muhataba veya tebliğ evrakında gösterilen adreste bulunan ve muhatap adına tebligatı kabule yetkili kişilere önceden usulüne

²⁵ MUŞUL, a.g.e., s.127; YILMAZ/ÇAĞLAR; a.g.e, s.636.

uygun olarak tebligat yapılmış olması gerekir. Bu durum, 35'inci maddenin uygulanabilmesi açısından ilk aşamayı oluşturur.²⁶ Bu koşul gerçekleşmedikçe 35'inci maddenin uygulanabilmesi söz konusu olmaz.²⁷ Muhatap yeni adresini bildirirse, tebligatlar, artık bu yeni adrese yapılacaktır.

6099 sayılı Kanun'un 1'inci fıkrası, düzenlemenin ilerleyen kısımlarında geçen müeyyidenin de asli şartını içermektedir. Yargı mercilerince yürütülen faaliyetler sırasında, kendisine daha önce tebliğle ulaşılmış bir muhatap, bundan sonra artık yargı merciince "bilinen" adresini değiştirirse bu değişikliği de, ilgili yargı merciine bildirmek zorundadır.²⁸ Görüldüğü üzere, İYUK'un 26/3'ncü maddesi, Tebligat Kanununun 35'inci maddesi ile aynı doğrultuda bir hüküm getirmekte olup, her iki maddede de, tebligatın muhatabına adres değişikliğini bildirme görevini yüklemektedir.

Eski düzenlemeye göre; adresini değiştiren kimse, yenisini bildirmedeği ve yeni adres tebliğ memurunca da tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılması ve asılma tarihinin, tebliğ tarihi sayılması usulü getirilmekteydi. Maddenin ikinci fıkrasında 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile birlikte, daha önce kendisine tebligat yapıp da adresini değiştiren ve bunu bildirmeyen kişiye ne şekilde tebligat yapılacağı hususu yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenleme ile, adresini değiştiren, ancak yeni adresini yargı organına bildirmeyen kişi, gerçek kişi ise, öncelikle adres kayıt sisteminde kayıtlı adresine tebligat yapılacaktır.²⁹

6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerin, gerçek kişilere yapılacak tebligat usullerini MERNİS sistemine uyarlamayı ve tebligat işlemlerinde ortaya çıkan aksaklıkları ortadan kaldırmayı amaçladığı düşünüldüğünde, anılan Kanun ile birlikte Tebligat Kanunu'nun 35. maddesinde de, bu amacı gerçekleştirmeye yönelik önemli bir değişikliğe gidildiği görülmektedir. Yapılan değişikliğin ardından, kendisine veya adresine usulüne uygun olarak tebligat yapılan kimsenin adresini değiştirmesi durumunda, 35'inci madde uyarınca tebligat yapılabilmesi için, muhatabın yeni adresini tebliği yapan mercie bildirmemiş olması ve adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresinin tespit edilememiş olması gerekmektedir.

²⁶ RUHİ, a.g.e., s. 759.

²⁷ YILMAZ/ÇAĞLAR; a.g.e, s.637.

²⁸ YEŞİLOVA, a.g.m., s.94.

²⁹ ÖZBAY, a.g.m., s.149-150.

Danıştay 12. Dairesi'nin 24.12.2013 tarih ve E:2013/3741, K:2013/12444 sayılı kararında da; “Dosyanın incelenmesinden, ... İdare Mahkemesi'nin davanın reddine ilişkin ..... sayılı kararının, davacı vekilinin dava dilekçesinde göstermiş olduğu adrese tebliğe çıkarıldığı ancak askerde olması nedeniyle tebligatın yapılamadığı, bu kez Tebligat Kanununun 35. maddesi hükmü uyarınca aynı adreste tebliğ olunacak evrakin, binanın kapısına asılmak suretiyle tebliğinin yapıldığı görülmektedir.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükmüne göre, daha önce kendisine gösterdiği adreste tebliğ yapılan kimsenin adresini değiştirmesi durumunda yeni adresini tebliği yapan kaza merciine bildirmesi yükümlülüğünün bulunduğu, ancak bu bildirim yapılmadığı takdirde öncelikle adres kayıt sisteminden yerleşim yeri adresinin tespit edilmesi gerektiği, bu tespit yapılmadığı takdirde evrakin eski adrese tebliğinin yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, askerde olması nedeniyle kendisine tebligat yapılamayan davacı vekilinin, yeni adresini bildirmediği de dikkate alınarak öncelikle adres kayıt sisteminden yerleşim yeri adresinin araştırılması ve tespiti halinde bu adrese tebligatın yapılması gerekirken bu araştırma yapılmadan doğrudan eski adrese tebligat yapıldığı, dolayısıyla Mahkeme kararının tebliği usulüne uygun yapılmamış olduğundan davacı vekilinin, Mahkeme kararını öğrendiğini beyan ettiği 15.02.2013 tarihinde tebligatın yapılmış sayılması gerektiği ve buna göre süresi içerisinde temyiz isteminde bulunulduğu anlaşıldığından aksi yöndeki Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.” denilmektedir.

Buna göre, adresini değiştiren, ancak yeni adresini yargı organına bildirmeyen gerçek kişi muhatabın öncelikle adres kayıt sisteminde kayıtlı adresinin bulunup bulunmadığına bakılacak, adres kayıt sisteminde kayıtlı adresinin bulunması durumunda tebligat, bu adrese yapılacaktır. Yukarıda da açıklandığı üzere, en son bilinen adresine normal yollarla tebligat yapılamayan şahsın, MERNİS adresinin bilinmesi durumunda herhangi bir adres araştırması yapılmasına gerek olmadan Tebligat Kanununun 21/2'nci maddesi uyarınca tebligat yapılabilecektir. Zira, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile birlikte, adres kayıt sistemi oluşturulduğundan, tebligat memurunun ayrıca adres araştırması yapması yöntemi terk edilmiştir.

Gerçek kişiler bakımından adres kayıt sisteminde bir adresin bulunmaması çok zayıf bir ihtimal olduğundan gerçek kişiler açısından, 35'inci maddede düzenlenen tebligat usulünün uygulanma imkanı yok

denecek kadar azalmıştır. Ancak zayıf da olsa bu ihtimalin gerçekleşmesi durumu da gözetilerek, evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve bunun da tebligat tarihi sayılacağı şeklindeki düzenleme aynen muhafaza edilmiştir.³⁰

e) Tüzel Kişilere Yapılacak Tebligat

7201 sayılı Tebligat Kanununun 12 ve 13'üncü maddelerinde tüzel kişilere yapılacak tebligatlar düzenlenmiş, bu maddeler uyarınca, tüzel kişiler adına yapılan tebligatların, yetkili temsilcilere yapılacağı, tüzel kişiler adına kendilerine tebligat yapılacak bu kişilerin herhangi bir sebeple iş yerinde bulunmamaları veya o sırada evrakı alamayacak durumda bulunmaları halinde, tebliğin, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerden birisine yapılabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Bunun yanı sıra, Kanun'un 35'inci maddesinin dördüncü fıkrası ile, tüzel kişilere yapılacak tebligatlar bakımından özel ve açık bir düzenleme getirilmiştir. Bu çerçevede daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı açıkça düzenlenmiştir.³¹ Ancak, tüzel

³⁰ ÖZBAY, a.g.m., s.150

³¹ **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 27.11.2013 tarih ve E:2013/22-341, K:2013/1590 sayılı kararı:** "Somut uyuşmazlığın incelenmesinde, davacı vekili tarafından davalı Bayık Tem İnşaat Temizlik Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi'nin dava dilekçesinde bildirilen adresine çıkarılan ve dava dilekçesi ile duruşma gününü içeren tebliğatin; "işyeri sahibi cezaevinde olduğundan" açıklaması ile bila tebliğ iade edildiği, davalı şirketin ünvanı Bayık Tem İnşaat Temizlik Tekstil Özel Güvenlik Sistemleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi olarak düzeltilerek, yeni ünvan ile aynı adrese ikinci kez çıkarılan tebliğatin ise bu kez; "adresten taşınmış" şerhi ile bila tebliğ iade edildiği, dosya içerisinde bu iki tebliğat dışında dava dilekçesi ve duruşma günü tebliğine ilişkin evrak bulunmadığı ancak, mahkemece, dava dilekçesinin usulen tebliğ edilmiş gibi işlem yapılarak, bundan sonraki tebligatların, 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca, yine aynı adrese yapıldığı anlaşılmaktadır.(...)

(35.) Maddenin 11.01.2011 gün ve 6099 sayılı Kanun'un 9 maddesi ile değişik dördüncü fıkrasında yer alan düzenleme, tarafların kendi iradeleri ile adreslerini bildirmelerine hukuki bir sonuç ve değer vermekte, yargının süratlenmesini amaçlanmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumunu niteliğinde olan ve 1982 Anayasası'nın 135'inci maddesinde sayılan meslek kuruluşlarına, ticaret sicilleri ile esnaf ve sanatkarlar sicillerine verilen en son adreslerin değişmesi ve adresin bu kurum ve kuruluşlara bildirilmemesi halinde de aynı hükmün uygulanacağı, diğer bir ifade ile daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, ticaret sicillerine ve esnaf ve sanatkarlar sicillerine verilen en son adresin varlığı söz konusu ise, bu adreslerdeki değişiklikler hakkında da, 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.(...)

Maddenin bu açık düzenlemesi ve gerekçesi karşısında somut olay incelendiğinde, davalı şirkete dava dilekçesi ve duruşma günü tebliği 7201 sayılı Kanun'un 12 ve 13. maddelerine

kişiler bakımından da öncelikle, bilinen adrese tebligat yapılmaya çalışılacağı, bunun mümkün olmaması durumunda ise 35/4'üncü maddesinin uygulanacağı tabidir. Bu durumda, taraf oldukları bir davada, Tebligat Kanunu'nun 10'uncu maddesi gereğince en son bilinen adreslerinde kendilerine tebligat yapılamaması durumunda, tüzel kişilerin resmi kayıtlardaki adreslerinin araştırılması ve bu adreslere daha önce tebligat yapılmamış olsa dahi 35. madde hükümleri uygulanmak suretiyle tebligat yapılması usulü benimsenmiştir.

Danıştay 9. Dairesinin 13.10.2014 tarih ve E:2014/1611, K:2014/6097 sayılı kararında; “7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. maddesinde; kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimsenin, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza mercüine bildirmeye mecbur olduğu, bu takdirde bundan sonraki tebliğlerin bildirilen yeni adrese yapılacağı, adresini değiştiren kimsenin yenisini bildirmedigi ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve asılma tarihinin tebliğ tarihi sayılacağı, bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğlerin muhataba yapılmış sayılacağı düzenlemesine yer verilmiş, aynı maddenin 4. fıkrasında ise; daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Olayda, davacı şirketin mahkemeye bildirdiği adrese tebligat yapılamaması üzerine, İstanbul Ticaret Odası'nda kayıtlı olan “Altiyol Şemsetop Sk. Sefa İş Merkezi No:9/36 Kadıköy/İSTANBUL” adresine mahkeme kararı ile birlikte davalı idarenin temyiz dilekçesinin 7201 sayılı

---

uygun olmadığından, davalıya aynı adreste yapılan tebligatların, 7201 sayılı Kanun'un 35/1-3 maddelerine uygun olduğundan sözetmek mümkün değildir.

Bu durumda, anılan Kanun'un 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile değişik 35/4. maddesi uyarınca; davalı tüzel kişinin ancak ticaret siciline gösterilen adresinde 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesine göre yapılacak bir tebliğ işlemi usulüne uygun olabilecektir.

Ne var ki, dosyada, davalının ticaret sicil kaydının araştırılmadığı görülmektedir.

Bu durumda mahkemeye öncelikle, tüzel kişilik olan davalının ünvan değişikliği yapıp yapmadığı, yapmış ise gerek önceki gerekse yeni ünvanı ile ticaret siciline kayıtlı bulunan adresinin ne olduğu, adres değişikliği bulunup bulunmadığı ile değişiklik varsa tarihi tespit edilmeli, direnme kararının tebliğ edildiği tarih öncesinde davalının ticari ünvanı ve adresinin değiştiğinin tespit edilmesi halinde, ticaret sicili tarafından bildirilen yeni adrese yeni ünvanı ile 7201 sayılı Kanun uyarınca yöntemince tebligat yapılmalı, direnme kararının tebliğ tarihinden önce ünvan ve adres değişikliği bulunmadığının tespiti halinde ise dosya temyiz incelemesi için aynen iade edilmelidir.”

Tebliğat Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca 16.01.2014 tarihinde tebliğ edildiği, davacının temyiz isteminin ise, yasal temyiz süresi geçirildikten sonra 17.04.2014 tarihinde kayda giren dilekçeyle yapıldığı görüldüğünden davacının temyiz isteminin süre aşımı nedeniyle incelenmesine olanak bulunmamaktadır.” denilmek suretiyle şirketin Ticaret Sicili Memurluğunca bildirilen adresine 35/4'üncü madde uyarınca yapılan tebligatın usulüne uygun olduğuna hükmedilmiştir.

Kanun metninde yazılı olan “resmi kayıttaki adres” ibaresinden yalnızca ticaret sicil kayıtlarındaki adresinin anlaşılması gerekmektedir. Değişiklik sonrası düzenlemeye göre tüzel kişilerin ticaret sicilindeki adresleri tek tebligat adresi olmayıp muhatabın Sosyal Güvenlik Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü ve başkaca resmi kurumlarda bulunan adreslerine de tebligat çıkartılabilecektir. Tüzel kişilerin adreslerinin, bir sicil veya her hangi bir resmî kayıтта belirli olması sebebiyle meçhul olması düşünülemez. Bu nedenle, 35/4'üncü maddesi nedeniyle tüzel kişiler için tebliğ imkansızlığından bahsetme imkanı kalmamıştır.³²

3) 6099 SAYILI KANUN İLE TABLİGAT KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER KARŞISINDA İYUK'UN 26/3'ÜNCÜ MADDESİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

İYUK'un 26'ncı maddesi, idari yargı yerinde dava açıldıktan sonra davanın taraflarının kişilik ve niteliğinde değişiklik meydana gelmesi halinde, idari yargı yerlerince yapılması gereken işlemler ve bu durumun davada

³² Öğretide, 6099 sayılı Kanun sonrası hem genel hükümler hem de özel hüküm olan Kanunun 35. maddesi içinde, gerçek kişilerle tüzel kişiler arasındaki denge ve eşitlik ağır bir biçimde bozulduğu, kazai merciler önünde, yapılacak olan ister ilk isterse sonraki tebliğ olsun olağan metottaki (m. 21/1) bir tebliğin sonuçsuz kalmasının ertesinde, muhatabın gerçek yahut tüzel kişi olmasına göre takip edilecek istisnai metot bakımından ciddi bir farklılık söz konusu olduğu belirtilmekte olup söz gelimi, tüzel kişi de olsa kazai merci tarafından muhataba daha önce ulaşılmış adrese gönderilen sonraki tebliğin bu kez bilâ-tebliğ iade edilmesi hâlinde, artık kanunun 35/4. maddesindeki resmi kurum yahut sicillerdeki adresin denenmesine veya kullanılmasına gerek kalmaksızın doğrudan 35/3. fıkra hükmünün tüketilmesi gerekeceği, zira kazai merci tarafından bilinen adresin, artık diğer tüm adreslerin yerini aldığı, gerçek kişiler bakımından ise aynı durumda önce adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresin olup olmadığına bakılacağı, var ise buraya kanunun 21/2. maddesine göre ve ancak yok ise kazai merci tarafından bilinen adrese Kanunun bu kez 35/2. maddesinde yazılı metotla bir tebliğ gerçekleştirileceği, kazai merciler tarafından gerçekleştirilecek ilk tebligatlar bakımından da benzeri bir sonucun geçerli olduğu, Kanunun 21/2. ve 35/2. maddesi hükümlerine göre icra edilecek tebliğ metotları arasında, her ikisi de istisnai ve yaptırıma dönük olsa da çok ciddi farklılıklar bulunmakta olup ikincisinin bilgilendirme hakkının sağlanması adına muhatap üzerinde daha ağır sonuçları olduğu belirtilerek gerçek kişiler ile tüzel kişiler arasında yaratılan bu ayrım eşleştirilmektedir. **YEŞİLOVA**, a.g.m., s.101-102.

verilmiş olan yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlar üzerindeki etkisini düzenlemektedir. Anılan maddenin 3'üncü fıkrasında ise, aslında madde başlığı ile ilgisi olmayan yani tarafların kişilik ve niteliğinde bir değişiklik meydana getirmeyen bir durum düzenlenmiş olup, bu fıkra ile davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde yeni adresin bildirilmesine kadar dava dosyasının işlemden kaldırılacağı ve varsa yürütmenin durdurulması kararının kendiliğinden hükümsüz kalacağı, bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle dosyanın işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği düzenlenmiştir.³³

6099 sayılı Kanun değişiklikleri yapılmadan önce, Tebligat Kanunu'nun, 4829 sayılı Kanunun^{34 35} 11'inci maddesiyle değişik, 35'inci maddesinde, kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimsenin, adresindeki değişikliği kaza merciine bildirmek zorunda olduğu; yeni adres bildirilmediği ve adres kayıt sisteminde yeni adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılacağı ve kapıya asılma tarihinin tebliğ tarihi sayılacağı; bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğlerin muhataba yapılmış kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

6099 sayılı Kanun değişikliklerinden önceki dönemde İYUK'un 26/3'üncü maddesinin uygulanabilmesi için, davacıya dava dilekçesinde veya başka bir şekilde bildirdiği adresinde Tebligat Kanunu hükümlerine göre hiç tebligat yapılamamış olması gerektiği belirtilmiştir. Bildirilen adreste daha önce en az bir kere tebligat yapılmışsa adres daha sonra değişmiş ve yeni adres de bilinmiyor olsa dahi sonraki tebliğler 35'inci madde uyarınca yapılacağından bu halde, 2577 sayılı Kanunun 26'ıncı maddesinin 3'üncü fıkrasına göre işlem yapılması olanağı bulunmadığı, fıkra hükmünün bildirilen adrese daha önce hiç tebligat yapılmaması haline münhasır olduğu, ve eğer bu adrese gönderilen ilk tebligat yapılmadan iade edilecek olursa dava dosyasının yeni adres bildirinceye kadar işlemden kaldırılması gerektiği belirtilmektedir.³⁶ Danıştay'ın vermiş olduğu bazı kararlarında da, dava sırasında davacının gösterdiği adrese bir kez bile tebligat yapıp daha sonra ise tebligat

³³ CANDAN, Turgut; Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, PwC Türkiye, 6. Baskı, İstanbul 2015, s.668

³⁴ 27.3.2003 tarih ve 25061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³⁵ 4829 sayılı Kanun'un kabul edilmesinden önceki dönemde uygulanan tebliğ olunacak evrakın kazai merciin divanhanesine asılması usulünden 4829 sayılı Kanun ile vazgeçilerek evrakın bir nüshasının eski adrese ait binanın kapısına asılması tebliğ için yeterli sayılmıştır.

³⁶ CANDAN, a.g.e., s.669-670.

yapılamaması durumunda tebligat işlemlerinin Tebligat Kanunu'nun 35'inci maddesi uyarınca yapılarak yargılamaya devam edilmesi, 2577 sayılı Yasanın 26/3'üncü maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmemesi gerektiği belirtilmektedir.³⁷

İYUK'un 26'ncı maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Tebligat Kanunu ile uyumlu olduğu görülmektedir. Zira, 6099 sayılı Kanun değişikliğinden önceki dönemde davacının bildirdiği adrese tebliğ imkansızlığı durumunda izlenecek yöntem konusunda Tebligat Kanunu'nda yer alan tek hüküm 35'inci madde olup bu madde ile davacıya getirilen yeni adresini bildirme yükümlülüğüne uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırım, İYUK'un 26/3'üncü maddesinde düzenlenmiş ve bu durumda dosyanın işlemde kaldırılmasına, bir yıl içinde bildirimde bulunulmaması durumunda ise davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği hükme bağlanmıştır. Bu nedenle, Tebligat Kanunu'nun 35'inci maddesi karşısında İYUK'un 26'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasına göre işlem yapılabilmesi için davacının dava dilekçesinde veya başka bir şekilde bildirdiği adresinde Tebligat Kanunu hükümleri çerçevesinde tebligat yapılamaması gerektirir.

Ancak, yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere 6099 sayılı Kanun ile gerek gerçek kişiler, gerek tüzel kişilere yapılacak tebligatlarda muhatabın bilinen en son adresine çıkarılan ilk tebligatın usulüne uygun olarak

³⁷ **Danıştay 10. Dairesi'nin 13.12.2013 tarih ve E:2010/15587, K:2013/9026 sayılı kararı:** ".....İdare Mahkemesince; davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması nedeniyle 2577 sayılı Yasanın 26. maddesi uyarınca 27.2.2009 tarihli kararla dosyanın işlemde kaldırıldığı, bir yıl içinde davacı tarafından yeni adres bildirilerek dosyanın işleme konulması istenilmediğinden, aynı Yasanın 26. maddesi uyarınca 18.3.2010 tarihinde davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği görülmektedir.(....)

Dosyanın incelenmesinden, ... İdare Mahkemesince verilen 28.11.2008 tarihli ara kararın, davacıya adresinde tebliğ edilememesi üzerine 27.2.2009 tarihinde dosyanın işlemde kaldırıldığı, bir yıl içinde davacı tarafından, yeni adres bildirilerek dosyanın işleme konulması istenilmediğinden bahisle de 18.3.2010 tarihinde davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dosyada mevcut bilgi ve belgelerden; davalı idare savunma dilekçesinin, davacıya 20.11.2007 tarihinde tebliğ edildiği görülmekte olup, bu sebeple olayda, 2577 sayılı Yasanın 26/3. maddesinin uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda, 7201 sayılı Tebligat Kanununun 35/2. maddesinde yer alan "Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmedeği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır." kuralı uygulanmak suretiyle, bahse konu ara kararın, davacıya tebliğ edilerek yargılamaya devam edilmesi gerekirken, 2577 sayılı Yasanın 26/3. maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılması yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır."

yapılamaması durumunda, artık gerçek kişiler için davacının adres kayıt sisteminde kayıtlı bulunan MERNİS adresine 21/2'nci madde uyarınca tebligat yapma imkanı getirilmiş, adres kayıt sisteminde adresinin bulunmaması halinde ise dava dilekçesinde veya başka bir şekilde bildirdiği adresinde 35'inci madde uyarınca tebligat yapma uygulaması ise daha basitleştirilerek devam ettirilmiştir. Tüzel kişiler içinse, daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile, resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu adrese 35'inci madde uyarınca tebligat yapılabileceği açıkça düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerin ardından, gerek gerçek kişiler, gerek tüzel kişiler açısından resmi kayıtlarda yer alan adreslerine de tebligat yapılabilmesinin önü açılmış ve hatta bu adreslere tebligat yapılabilmesi için, bu adreslerde daha önceden tebligat yapılmış olması zorunluluğu getiren bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Bu husus, tüzel kişiler için, "daha önce tebligat yapılmamış olsa bile" ibaresiyle açıkça belirtilmiştir. Gerçek kişiler için bu açıklıkta bir hüküm bulunmamakta ise de Tebligat Kanunu'nun 10/2'nci ve 21/2'nci maddesinin değerlendirilmesinden, Kanun koyucunun adres kayıt sisteminde kayıtlı adresine tebligat yapılabilmesi için bu adreste daha önce tebligat yapılmış olması şartını aramadığı, kaldı ki, "muhatap o adreste hiç oturmamış olsa dahi" denilmek suretiyle muhatabın adres kayıt sisteminde kayıtlı adresinin olmasının, tebliğ için yeterli kabul edildiği, bilinen en son adresine tebligat yapılamaması durumunda, tebligatı çıkaran makama sadece adres kayıt sisteminde yazılı adresi araştırma ve bu adresin tespiti üzerine de bu adreste daha önce hiç tebligat yapılmamış olsa bile Tebligat Kanununun 21/2'nci maddesi uyarınca tebligatı yapma imkanının getirildiği anlaşılmaktadır.

Bu değişikliklerle birlikte, tebligatın muhatabı ister gerçek kişi isterse tüzel kişi olsun, muhataba tebligat yapılamaması ihtimali büyük ölçüde ortadan kalkmakta olup İYUK'un 26/3'üncü maddesinin hangi hallerde uygulanabileceği hususu tartışmalı hale gelmektedir. Bu düzenlemelerle, davacı tarafından, dava dilekçesinde veya başka bir şekilde yargı merciine adresi bildirilmiş ve bildirilen adrese tebligat yapılamaması durumunda muhatabın adres kayıt sisteminde adresinin bulunması durumunda, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi ve bu adrese daha önce tebligat yapılmış olma şartı aranmaksızın sonraki tebligatlar, MERNİS adresine yapılacağından, davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamadığı gerekçesiyle İYUK'un 26/3'üncü maddesi uygulanmak suretiyle dosyanın işlemiden kaldırılmasına karar verilmesi mümkün değildir.³⁸

³⁸ Danıştay 6. Dairesinin 24.4.2013 tarih ve E:2012/6805, K:2013/2835 sayılı kararı: "Dava, Ankara İli, Çankaya İlçesi, Dikmen Vadisi, 4. ve 5. Etap Kentsel Dönüşüm Projesi

Danıştay 12. Dairesinin 10.9.2013 tarih ve E:2012/13306, K:2013/6117 sayılı kararında; “İdare Mahkemesince, davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması nedeniyle Mahkemelerinin 30.06.2011 günlü ara kararı ile dava dosyasının işlemde kaldırılmış olmasına karşın, bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle yeniden işleme konulmasının istenilmediği gerekçesiyle 2577 sayılı Yasanın 26/3 maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının dava dilekçesinde gösterdiği Ertuğrulgazi Mah. Huzurevi Cad. Metal İş Sitesi İ. Blok D:9 Yıldırım/Bursa adresine 07/06/2011 tarihli, yürütmenin durdurulması isteminin davalı idarenin birinci savunması alındıktan ve ara kararı yerine getirildikten sonra incelenmesine ilişkin kararının tebliğe çıkarıldığı ancak dosya içerisinde mevcut 20/06/2011 tarihli tebliğ alındısının incelenmesinden, davacıya gösterdiği adreste tebligat yapılamadığından bahisle 30/06/2011 tarihli dava dosyasının işlemde kaldırılmasına ilişkin kararın verildiği, bilahare dosyanın bir yıl içinde yeni adres bildirmek suretiyle yeniden işleme konulmasının istenilmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3 maddesi uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği görülmektedir.(...)

kapsamındaki, 1/1000 ölçekli uygulama imar planı, 1/5000 ölçekli nazım imar planı ve kentsel dönüşüm proje alanı sınırının kabulüne ilişkin belediye meclisi kararı ile bu planlar doğrultusunda yapılan imar uygulamasının Ankara 13. İdare Mahkemesinin 13/05/2009 tarihli, E:2008/363, K:2009/594 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine Dikmen Vadisi 4. ve 5. Etap Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesini yürütme olanağı kalmadığından bahisle ortaya çıkan sorunlarla ilgili olarak alınan Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 15/11/2009 tarihli, 2647 sayılı kararının 3. maddesinin, “2981 sayılı Kanundan gelen arsa hakkının belediyenin mülkiyetinde bulunan ve belediyece uygun görülecek yerden karşılanmasına” ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; davacıya gösterdiği adreste tebligat yapılamadığından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26. maddesi uyarınca 24.6.2010 tarihinde dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildiği, bu tarihten itibaren bir yıl içinde davacı tarafından yeni adres bildirilerek dosyanın işleme konulmasının istenilmemesi nedeniyle aynı Yasanın üçüncü fıkrası hükmü uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.(...)

(...)Dosyanın incelenmesinden, davalı idareye ait ikinci savunma dilekçesinin, davacının dava dilekçesinde gösterdiği “Mürsel Uluç Mahallesi, 970 Sokak, No:29/2 Dikmen / Ankara” adresine tebliğe çıkarıldığı, ancak; tebligat memuru tarafından, tebligat üzerindeki adresin yetersiz olduğu, muhatabın gösterilen adreste tanınmadığı, muhtar kayıtlarında da kaydının olmadığı gerekçesiyle 5.6.2010 tarihinde davacıya tebliğ edilmeyerek tebligatın Mahkemeye iade edilmesine karşın, davacının temyiz dilekçesinde yine aynı adresi tebligat adresi olarak gösterdiği, bununla birlikte adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde de bu adreste kayıtlı olduğu ve davacının bu adresten hiç ayrılmadığı gibi, halen de ikamet adresinin burası olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacıya gösterildiği adreste bir kez tebligat yapıldığı, davacının adresini değiştirmedeği dikkate alındığında, ikinci kez yapılan tebligatın ise usulüne uygun olmadığı sonucuna ulaşıldığından İdare Mahkemesince davanın açılmamış sayılması yolunda verilen kararda isabet görülmemiştir.”

(...)/Tebligat Kanunu'nun 21/2 maddesi “gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evraki, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapağına yapıştırıldığı tarih tebliğ tarihi sayılır.” hükmüne amirdir.

Dava dosyasındaki 20/06/2011 tarihli tebligat incelendiğinde, tebligatın davacının dava dilekçesinde belirttiği adrese Tebligat Kanunu'nun 21/2 maddesi uyarınca tebliğ edildiği anlaşılmaktadır. Tebligat Kanunu'nun 21/2 maddesi uyarınca davacıya tebliğ edildiğine göre, davaya kaldığı yerden devam etmesi gereken mahkemenin tebligat yapılamadığından bahisle, dosyanın işleminden kaldırılmasına, bilahare davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararında hukuki isabet görülmemiştir.” denilmektedir.

Danıştay 6. Dairesinin 5.4.2013 tarih ve E:2010/10084, K:2013/2201 sayılı kararında da; “Dava; davacıya ait taşınmazın mezarlık alanı olarak kamulaştırılmasına ilişkin 31.03.2008 tarih ve 7 sayılı ihtiyar heyeti kararının iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesince, davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması nedeniyle Mahkemelerinin 05.03.2009 tarih ve E:2008/1017 sayılı kararı ile dosya işleminden kaldırıldığı halde bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle dosyanın yeniden işleme konulmasının istenilmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.(...)”

Dosyanın incelenmesinden; davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması nedeniyle İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 05.03.2009 tarih ve E:2008/1017 sayılı kararı ile dosya işleminden kaldırıldığı halde bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle dosyanın yeniden işleme konulması istenilmediğinden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, davacının önceki adresine yakın bir yere taşındığı ve nakil bilgilerinin muhtara verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, MERNİS'te kayıtlı olan davacıya ait adres mahkemece araştırılmak suretiyle yeni adrese tebligatın yapılması ve dosyanın tekemmül ettirilmesi gerekirken, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca davanın açılmamış sayılması yönündeki mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.” denilmek suretiyle davacının

MERNİS sisteminde kayıtlı adresine tebligat yapılarak davaya devam edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Aynı şekilde **Danıştay 3. Dairesinin 5.3.2015 tarih ve E:2014/5274, K:2015/1007 sayılı kararında da;** “ (...) Dosyanın incelenmesinden; davalı idarenin birinci savunma dilekçesinin, davacının dava dilekçesinde belirttiği “Saray Mahallesi Atatürk Caddesi, Alaettinoğlu Apt. Kat:3, Daire:6-Alanya/ANTALYA” adresine tebliğe çıkarıldığı, ancak tebliğ mazbatasının, “Muhatap adrese soruldu, taşındı, merciine iade “ şerhi ile iade edilmesi üzerine, bu sefer davacının adres kayıt sistemindeki “Patlangıç Mahallesi, 346. Sokak, No:9-Fethiye/MUĞLA” adresine tebliğe çıkarıldığı, belirtilen adreste davacının oturmadığının tespit edilmesi üzerine 7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun 21’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca tebliğ evrakı imza karşılığı mahalle muhtarına teslim edilip, 2 no’lu haber kağıdı kapıya yapıştırılarak komşusuna haber verildiği, bunun üzerine Mahkemece, dava dilekçesinde gösterilen adrese ve mernis adresine tebligat yapılamadığı gerekçesiyle 2577 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesinin 3’üncü fıkrası uyarınca dava dosyasının işlemde kaldırılmasına, işlemde kaldırma tarihinden başlayarak bir yıl içinde yeni adres bildirilerek dosyanın yeniden işleme konulmaması nedeniyle de davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması üzerine tebligatın çıkarıldığı adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinde davacının ikamet etmediğinin saptanması üzerine, yukarıda belirtilen şekilde yapılan tebligat, 7201 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen usule uygun olarak gerçekleştirildiğinden davacının mernis adresine tebligat yapılamadığı gerekçesiyle dosyanın işlemde kaldırılması ve sonrasında da davanın açılmamış sayılması yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.” denilmek suretiyle davacının MERNİS adresine Kanun’un 21/2. Maddesinde belirtilen usule uygun olarak tebligat yapılması durumunda davaya devam edilmesi gerektiği, davanın açılmamış sayılmasına karar verilemeyeceği belirtilmektedir.

Tebligat Kanunu’nda yapılan bu değişikliklerin ardından, anılan fıkra hükmünün uygulanabilmesi, ancak davacının dava dilekçesinde gösterdiği adrese hiç tebligat yapılamaması ve adres kayıt sisteminde de kayıtlı bir adresinin bulunmaması durumunda mümkündür. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanun ile birlikte tüm gerçek kişilerin adreslerinin MERNİS sisteminde tanımlı hale getirildiği düşünüldüğünde bu ihtimalin ne kadar zayıf olduğu anlaşılmaktadır.

Tüzel kişiler açısından durum daha nettir. Tüzel kişiler tarafından dava dilekçesinde bildirilen adrese hiç tebligat yapılamamış olsa bile, resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu adrese 35'inci madde uyarınca tebligat yapılabileceği düzenlendiğinden tüzel kişiler açısından da, artık tebliğ imkansızlığından bahisle İYUK'un 26/3'üncü maddesi uyarınca işlem den kaldırma kararı verilmesi mümkün değildir.³⁹

SONUÇ

Ülkemizde yargı alanında, tebligatla ilgili olarak ortaya çıkan problemlerin giderilmesi amacıyla Tebligat Kanunu'nda çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmış olup, son olarak Tebligat Kanunu'nun 10, 21 ve 35'inci maddelerinde 6099 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle birlikte, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanun ile birlikte kabul edilen "adres kayıt sistemi"nin Tebligat Kanununa intibakının sağlanması amaçlanmıştır.

Bilinen adreste tebligat yapılmasına ilişkin Tebligat Kanunu'nun 10/2'nci maddesinde yapılan yeni düzenleme ile bilinen (veya bildirilen) en son adrese tebligat yapılacağını, ancak tebligatın yapılmasını isteyen veya tebligatı çıkaran makamın bildirdiği adresin tebligata elverişli olmadığını anlaşılması ya da bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın 5490 sayılı Kanuna göre adres kayıt sistemindeki adresi, bilinen son adresi olarak kabul edilerek, tebligatın buraya yapılacağı öngörülmüştür.

Muhatabın bilinen en son adresine tebligat yapılamaması halinde, muhatabın adresi, adres kayıt sisteminde kayıtlı olması durumunda, kendisi o adreste hiç oturmamış ya da sürekli şekilde o adresten ayrılmış olsa bile, Tebligat Kanunu'nun 21/2'nci maddesine göre tebliğ işlemlerinin yapılması gereklidir. Adres kayıt sisteminde kayıtlı adrese tebligat yapılabilmesi için bu

³⁹ Yapılan açıklamalara paralel olarak 7201 sayılı Tebligat Kanununda 6099 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle birlikte, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3. maddesinde de değişiklik ihtiyacı kendisini göstermiş olup Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "İdari Yargıda İş Yükünün Azaltılması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı"nın 26. maddesi ile 2577 sayılı Kanun'un 26/3. maddesi; "Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması ve adres kayıt sisteminde de kaydının bulunmaması veya tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlarda adresinin bulunmaması halinde, yeni adresin bildirilmesine kadar dava dosyası işlem den kaldırılır ve varsa yürütmenin durdurulması kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Dosyanın işlem den kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle yeniden işlem konulması istenmediği takdirde, davanın açılmamış sayılmasına karar verilir." şeklinde değiştirilmek suretiyle artık davacının adres kayıt sisteminde kaydının bulunması ve tüzel kişiler bakımından resmi kayıtlarda adresinin bulunması durumlarında dosyanın işlem den kaldırılmasına ve devamında davanın açılmamış sayılmasına karar verilemeyeceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

adreste daha önce tebligat yapılmış olması şartının aranmadığı, bilinen en son adresine tebligat yapılamaması durumunda, tebligatı çıkaran makama sadece adres kayıt sisteminde yazılı adresi araştırma ve bu adresin tespiti üzerine de bu adreste Tebligat Kanununun 21/2'nci maddesi uyarınca tebligat yapma imkanının getirildiği anlaşılmaktadır.

6099 sayılı Kanun ile birlikte Tebligat Kanunu'nun 35'inci maddesinde de, adres kayıt sisteminin Tebligat Kanununa intibakının sağlanması amacıyla gerçekleştirilmeye yönelik önemli bir değişikliğe gidildiği görülmektedir. Yapılan değişikliğin ardından, kendisine veya adresine usulüne uygun olarak tebligat yapılan kimsenin adresini değiştirmesi durumunda, 35. madde uyarınca tebligat yapılabilmesi için, muhatabın yeni adresini tebliği yapan mercie bildirmemiş olması ve adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresinin tespit edilememiş olması gerekmektedir.

Ayrıca Tebligat Kanununun 35/4'üncü maddesine ilişkin yeni düzenleme, daha önce kendilerine tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağını öngörmüştür.

Bu düzenlemeler karşısında, tebligatın muhatabı ister gerçek kişi isterse tüzel kişi olsun muhataba tebligat yapılamaması ihtimali büyük ölçüde ortadan kalkmakta olup davacı tarafından dava dilekçesinde veya başka bir şekilde yargı mercisine adresi bildirilmiş ve bildirilen adrese tebligat yapılamamış olması ancak muhatabın adres kayıt sisteminde adresinin bulunması durumunda sonraki tebligatlar MERNİS adresine yapılacağından davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamadığı gerekçesiyle İYUK'un 26/3'üncü maddesi uygulanmak suretiyle dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verilmesi mümkün değildir. Tüzel kişiler için de aynı durum söz konusu olup, tüzel kişilere tebligat yapılamaması durumunda, daha önce hiç tebligat yapılmamış olsa bile resmî kayıtlardaki adreslerinin esas alınacağı ve bu adrese 35'inci madde uyarınca tebligat yapılabileceği düzenlendiğinden tüzel kişiler açısından da, artık tebliğ imkansızlığından bahisle İYUK'un 26/3'üncü maddesi uyarınca işleminden kaldırma kararı verilmesinin mümkün olmadığı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AKİL, Cenk; 11.1.2011 Gün Ve 6099 Sayılı Kanun İle 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S:101 Yıl:2012.

ALANGOYA, Yavuz/ YILDIRIM, M. Kamil/ DEREN YILDIRIM, Nevhis, *Medeni Usul Hukuku Esasları*, Beta Yayınları, 8. Baskı, İstanbul 2011.

CANDAN, Turgut; İdari Yargılama Usulü Kanunu, PwC Türkiye, 6. Baskı, İstanbul 2015.

DELİDUMAN, Seyithan, *Son Değişikliklere Göre Gözden Geçirilmiş, Güncellenmiş ve Kısmen Genişletilmiş Tebligat Hukuku Bilgisi*, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2014.

KAÇAK, Nazif, *Tebligat Kanunu Şerhi*, Adalet Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 2. Baskı, Ankara 2011.

KAYA, Cemil; İdari Yargılama Usulünde Davanın Taraflarında Değişme; *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*; C:12 S:1-2, Yıl:2004.

KURT KONCA Nesibe; *Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar v Çözüm Önerileri*; Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Yıl:2014, S:14.

KURU, Baki/ ARSLAN, Ramazan/ YILMAZ, Ejder, *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Yetkin Yayınları, 6100 sayılı HMK'na Göre Yeniden Yazılmış 25. Baskı, Ankara 2014.

MUŞUL, Timuçin; *Tebligat Hukuku*, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2012.

ÖZBAY, İbrahim; 6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*; C:XVI, S:1-2, Yıl:2012.

PEKCANITEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ ÖZEKES, Muhammet; *Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Medeni Usul Hukuku*, Yetkin Yayınları, 13.Bası, Ankara 2012.

RUHİ, Ahmet Cemal, *Tebligat Hukuku*, Seçkin Yayınları, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 7. Baskı, Ankara, 2011.

SALGIRTAY, Teoman; Tebligat Kanununda Yapılan Değişiklikler ve Bir Yargıtay Kararı Işığında (Yargıtay 12. H.D. 2012/32459 E.-2013/3328 S.K.-11/02/2013 T.) Tebligat Kanunu Uygulamaları, *Ankara Barosu Dergisi*, S:2013/4.

TÜZÜNER, Özlem; Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi; *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı: 2011/4.

YEŞİLOVA, Bilgehan; Tebligat Kanunu'nun 6099 s. K. İle Değişik 10/II ve 21/II Maddesi Hükümlerinin Uygulama Alanlarının Tespiti (Bir İçtihat Değerlendirmesinin Düşündürdükleri), *Ankara Barosu Dergisi*, S:2014/3.

YILMAZ, Ejder, ÇAĞLAR, Tacar; *Tebligat Hukuku*, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, Ankara 2013.

